

Otvoreno pismo Visokog predstavnika penzionerima Bosne i Hercegovine

Postovani penzioneri,

Kad zima kuca na vrata Bosne i Hercegovine, moj ured je preplavljen vasim pismima u kojima izrazavate zabrinutost da necete imati dovoljno novaca za hranu, lijekove ili grijanje.

Ja razumijem vasu zabrinutost. Ja znam da je veoma tesko sastavljati kraj sa krajem sa penzijama koje sada primate. To me posebno brine jer ste cijeli svoj zivot naporno radili i ocekivali da vam penzija bude dovoljna kada se penzionisete.

Ali morate znati dvije cinjenice: prvo, Bosna i Hercegovina je siromasna zemlja koja je izzasla iz rata i u kojoj ima malo novca. Ona sada pocinje da reformise svoju ekonomiju i stvara uslove za ekonomski rast. Ali bice potrebno neko vrijeme dok ove refome ne donesu plodove. Do tada, ono malo novca koji se moze podijeliti se mora ravnomjerno rasporediti svim kategorijama kojima je potreban: vama, ali takodjer i invalidima, borcima, raseljenim licima, nezaposlenim i mnogim drugim.

Drugo, svi moraju stegnuti svoje kaiseve i raditi naporno da bi se situacija popravila. Poput vas i ja sam odrastao u zemlji koja je prolazila kroz teska vremena nakon drugog svjetskog rata. Vi se, po drugi put, morate suociti sa teskim zadatkom rekonstrukcije.

Medjunarodna zajednica moze pruziti pomoc samo onim zemljama koje same sebi pomazu. Ona ima vaznu ulogu u Bosni i Hercegovini, ali nije spremna da rukovodi zemljom. Nivo medjunarodne pomoci u ovoj zemlji u zadnjih pet godina je dosada nevidjen. Sada je potrebno da Bosna i Hercegovina sama

stvari ekonomski rast koji ce donijeti vise novaca za penzije.

Potrebna je politicka volja da bi se izvršile potrebne korjenite reforme s ciljem ostvarenja gore navedenoga. Potreban je duh poduzetništva i to ne samo od strane politickog rukovodstva ove zemlje nego i od svakog gradjanina ove zemlje.

Nitko ne osporava da su reforme, i to uglavnom ekonomske reforme, bolne cak i u bogatijim zemljama nego sto je to Bosna i Hercegovina. Medjutim, reforme su potrebne i neizbjezne ukoliko ova zemlja zeli da se svrsta u red razvijenih zemalja. OHR u saradnji sa Evropskom unijom, Sjedinjenim Americkim Drzavama, Medjunarodnim monetarnim fondom, Svjetskom bankom i ostalim organizacijama ima jasnu viziju o onome sto treba uraditi u ovoj zemlji da bi se ozivjela njena ekonomija. Ukratko: trzisna ekonomija i stvaranje uslova koji ce privuci domace i strane investicije.

Konkretno, kada govorimo o penzijama, ja samo mogu ponoviti ono sto sam rekao mnogo puta ranije: ako nema novaca, nema se sta ni trositi. Penzioni fondovi mogu podijeliti samo ono sto prikupe. Ranije su davana obećanja o visim penzijama. Kao rezultat tih obećanja, neke penzije jednostavno nisu isplacivane. Mozda je bilo dovoljno novca u fondu da bi se pokrio jedan mjesec, mozda i drugi ali bi se onda fond ispraznio te bi se treci mjesec preskocio, stvarajuci na taj nacin neisplacene penzije.

Novim izmjenama i dopunama se osigurava da sada primate penzije na vrijeme, sprecavajuci sadasnju situaciju da mjesecima ne primate penzije. Vase vlasti moraju pronaci gotovinu da bi isplatili zaostale penzije.

Penzije ce se povecati kada se pokrene ekonomija. Da bi se to dogodilo, vlade entiteta moraju rijesiti problem sive ekonomije, poreske utaje, povlastica pristrasno odabranim kategorijama stanovništva i netransparentnost u upravljanju

penzionim fondovima. Nadam se da će vasi novoizabrani organi vlasti poduzeti mjere da bi se povećao prikupljeni iznos doprinosa za penzije, tako da se nivo isplate poveća u relativno kratkom vremenu. Da bi se to postiglo, vasa vlada moraju implementirati amandmane i zakone u formi u kojoj su nametnuti.

Medjunarodna zajednica je spremna pružiti pomoć na slijedeći način:

- Svjetska banka i OHR sada pažljivo analiziraju situaciju vezano za izuzete kategorije kao što su vojnici i policajci, da bi se pronašli načini za njihovo uskladjivanje sa medjunarodnim standardima. Medjutim, kao i sa poreskom osnovicom u BiH, ja mislim da bi trebalo biti što je moguće manje izuzetaka
- Neophodna finansijska kontrola penzionih fondova u Sarajevu i Mostaru, prije njihovog spajanja, će rasvijetliti sve probleme. Transparentnost bi trebala biti prvi prioritet novog Fonda koji je nastao spajanjem.

Amandmani osiguravaju daljnji pristup BiH stotinama miliona dolara medjunarodnih sredstava.

Vase penzije će se povećati samo ako ljudi u BiH i njihove vodje ulože napore za provođenje ekonomskih reformi te tako podstaknu stvarne, održive ekonomske aktivnosti u ovoj zemlji. Novac za veće penzije se ne može dobiti carolijom iz samoga zraka.

Novoizabrani politicki predstavnici u BiH nemaju vremena za gubljenje i moraju pozuriti da bi formirali vlade koja će raditi.

Nadam se da sam vam ovim iskrenim obraćanjem ukazao postovanje koje vi zaslužujete. Ovo su teške riječi u teškim vremenima.

S postovanjem,

Wolfgang Petritsch